gemeente
Het Hogeland

Raadsvoorstel

Onderwerp: Vaststellen suïcidepreventiebeleid gemeente Het Hogeland
Datum: 25 november 2026
Agendapunt: 5
Behandeling: Ter bespreking in het raadsoverleg
Portefeuille-houder(s): Karen Hansems
Steller: Reimer Vonk
Zaaknummer: Z.HHL.104315

1. Samenvatting

Sinds 1 januari 2026 is de gemeente verplicht om suïcidepreventiebeleid te hebben. De gemeente heeft een jaar de tijd gekregen om het suïcidepreventiebeleid vast te stellen. Voor u vindt u met het Beleidsplan Suïcidepreventie Het Hogeland onze invulling hiervan. Door het Beleidsplan Suïcidepreventie Het Hogeland vast te stellen voldoet de gemeente aan de gestelde verplichting, en heeft de gemeente beleid om het aantal suïcides en suïcidepogingen zo veel mogelijk terug te dringen. Dit Beleidsplan Suïcidepreventie gaat in op 1 januari 2027, en wordt op termijn onderdeel van het nog op te stellen nieuwe Gezondheidsbeleid.

Vanwege de grootte van de opgave en de gevraagde inzet is er bestuurlijk voor gekozen om het suïcidepreventiebeleid op te stellen en uit te voeren in samenwerking met de 9 andere Groninger gemeenten en de GGD Groningen. Dit doen we om samen sterk te staan, suïcide houdt niet op bij de gemeentegrens. Onze inwoners reizen door de provincie, bijvoorbeeld voor school of werk. Daarom vinden we het belangrijk dat er in de provincie Groningen een eenduidig en gezamenlijk gedragen beleid voor suïcidepreventie is. De inzet die we doen vanuit het regionale beleid vullen we aan met lokale inzet die we als gemeente zelf organiseren. Het budget voor de inzet op suïcidepreventie is afkomstig uit extra middelen die we hier jaarlijks voor krijgen in het gemeentefonds. Hiervoor ontvangen we jaarlijks zo'n € 20.000 euro.

Ons suïcidepreventiebeleid beschrijft vijf pijlers waar we samen met de regio op inzetten: (1) Toegang tot dodelijke middelen beperken, (2) Publiekscampagnes, (3) Gatekeepers-trainingen, (4) Inzet op risicogroepen en (5) Bouwen aan langdurige regionale samenwerking. Deze pijlers zijn gebaseerd op het veelgebruikte model van de European Alliance Against Depression (EAAD) en het daaropvolgende LifeSpan-model. Daarnaast zetten we als gemeente zelf in op het doorbreken van taboes. We willen een plek zijn waar iedereen gezien mag worden en waar iedereen de juiste hulp kan vinden.

Daarom organiseren we zelf activiteiten en communicatie-uitingen bedoeld om suïcide onder de aandacht te brengen en het gesprek tussen inwoners op gang te brengen. Daarnaast zetten we lokaal in op het ondersteunen en faciliteren van inwonersinitiatieven. Ook zoeken we altijd de aansluiting met beleid en activiteiten die als doel hebben om de mentale gezondheid van inwoners te bevorderen, omdat mentale gezondheid onderdeel is van en voorliggend is aan het voorkomen van zelfdoding.

We monitoren de effecten van het suïcidepreventiebeleid jaarlijks aan de hand van cijfers, zoals het aantal (geslaagde) suïcidepogingen in de GGD-regio Groningen en het aantal uitgevoerde campagnes en activiteiten. Deze cijfers en resultaten worden jaarlijks geëvalueerd met de regio, en op basis van deze evaluatie kan het beleidsplan worden aangepast en aangescherpt.

2. Gevraagd of voorgesteld besluit
Het Beleidsplan Suïcidepreventie Het Hogeland vast te stellen als onderdeel van het gemeentelijk gezondheidsbeleid.

3. Inleiding
3.1 Aanleiding
Sinds 1 januari 2026 is de gemeente Het Hogeland verplicht om vastgesteld suïcidepreventiebeleid te hebben. De gemeente heeft hier tot 2027 de tijd voor gekregen. Het huidige Beleidsplan Suïcidepreventie Het Hogeland geeft daar invulling aan.

3.2 Bevoegdheid raad
Het suïcidepreventiebeleid valt onder de Wet publieke gezondheid (Wpg), het vaststellen van het Beleidsplan is daarmee een verantwoordelijkheid van de gemeenteraad.

3.3 Wettelijk of beleidskader
Het vaststellen van suïcidepreventiebeleid volgt uit de Wet publieke gezondheid, artikel 13, lid 2. Dit Beleidsplan wordt onderdeel van het nog op te stellen nieuwe Gezondheidsbeleid. De verplichting om het suïcidepreventiebeleid voor 1 januari 2027 vast te stellen volgt uit de Wet integrale suïcidepreventie, artikel II. Daarin staat ook genoemd dat het suïcidepreventiebeleid losstaand vastgesteld dient te worden indien het vaststellen van de nieuwe nota gemeentelijk gezondheidsbeleid na 1 januari 2027 gebeurt.

3.4 Historische context
De verplichting voor de gemeente om suïcidepreventiebeleid vast te stellen bestaat pas sinds 2026 en is daarmee nieuw.

4. Beoogd resultaat (of effect)
Door het Beleidsplan Suïcidepreventie Het Hogeland vast te stellen wordt voldaan aan de verplichting uit de Wet publieke gezondheid, artikel 13, lid 2, en heeft de gemeente beleid om het aantal suïcides en suïcidepogingen zo veel mogelijk terug te dringen.

5. Toelichting
5.1 Argumenten/motivering
- Suïcide en het voorkomen daarvan zijn maatschappelijk en politiek urgente thema's. Als gemeente willen we daar ook onze verantwoordelijkheid in nemen. De noodzaak om in te zetten op suïcidepreventie is duidelijk zichtbaar. In 2024 overleden in onze provincie 86 mensen door zelfdoding. Dat komt neer op 14,3 per 100.000 inwoners, tegenover 10,3 per 100.000 inwoners landelijk. Naar schatting vinden in de provincie jaarlijks ongeveer 1.720 suïcidepogingen plaats. Daarnaast gaf 13% van de volwassenen aan in het afgelopen jaar gedachten aan zelfdoding te hebben gehad. Onder jongvolwassenen was dit zelfs 34%.
- Door het vaststellen van het Beleidsplan Suïcidepreventie Het Hogeland beschikt de gemeente over duidelijke kaders voor het uitvoeren van suïcidepreventiebeleid. Deze kaders zijn gebaseerd op erkende methoden voor suïcidepreventie.
- Door het vaststellen van het Beleidsplan wordt voldaan aan de verplichting vanuit de Wet publieke gezondheid om suïcidepreventiebeleid vast te stellen. Doordat de

nieuwe nota gemeentelijk gezondheidsbeleid niet voor 1 januari 2027 vastgesteld zal worden, dient het suïcidepreventiebeleid voor 1 januari 2027 losstaand te worden vastgesteld als onderdeel van het gemeentelijk gezondheidsbeleid. Indien het beleid niet wordt vastgesteld voor 1 januari 2027 is de gemeente direct in overtreding van de Wet publieke gezondheid.

5.2 Risico's
Niet van toepassing.

6. Financiële aspecten en wijze van dekking
Het budget voor de uitvoering van het suïcidepreventiebeleid is afkomstig uit extra middelen die de gemeente hiervoor krijgt in het gemeentefonds. Deze middelen worden aangemerkt als bedoeld voor suïcidepreventie, en zullen hierdoor niet aan andere zaken worden uitgegeven. Voor Het Hogeland gaat dit over ongeveer € 20.000 per jaar.

7. Inbreng belanghebbenden
Bij de totstandkoming van het Beleidsplan zijn regionaal alle 10 deelnemende gemeenten betrokken, zowel bestuurlijk als ambtelijk, evenals de GGD Groningen. Daarnaast is het plan gelezen en van feedback voorzien door ervaringsdeskundigen van de gemeente Groningen en gemeente Eemsdelta. Deze feedback is verwerkt in het document.

8. Vervolgtraject
8.1 Uitvoering
Na vaststelling door de gemeenteraad wordt het Beleidsplan Suïcidepreventie Het Hogeland gecommuniceerd met betrokken interne medewerkers en maatschappelijke partners en de media. Het beleid wordt op 1 januari 2027 van kracht. De integrale regionale inzet en daaruit volgende campagnes zullen in de loop van 2026 en 2027 worden uitgewerkt en uitgevoerd.

8.2 Tijdspad
Na vaststelling gaat het suïcidepreventiebeleid per 1 januari 2027 in. De werkzaamheden zijn al deels in ontwikkeling, en zullen in de rest van 2026 en 2027 verder worden ontwikkeld en uitgevoerd, zoals de Blauwe Boom campagne die in 2027 door de provincie zal reizen. In de week van de suïcidepreventie in september 2027 gaan we opnieuw een Walk into the Light organiseren.

8.3 Communicatie
Zie onder punt 8.1 Uitvoering.

8.4 Evaluatie
In het beleidsplan is opgenomen dat de inzet en resultaten met alle gemeenten en de GGD samen worden gemonitord, geëvalueerd en aangepast. De gemeenteraad zal hiervan schriftelijk worden geïnformeerd als onderdeel van de informatie over het bredere Gezondheidsbeleid.

Bijlage(n):
- Beleidsplan Suïcidepreventie Het Hogeland

Winsum, 3 november 2026.

Burgemeester en wethouders van de gemeente Het Hogeland,

M. Plantinga-Leenders,	J.C.F. Broekhuizen,
Gemeentesecretaris	Burgemeester